

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DURUMLUK KAYGI DÜZEYLERİ İLE BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİ

THE RELATIONS BETWEEN ACHIEVEMENTS AND LEVEL OF ANXIETY OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS DEPARTMENTS STUDENTS

Doç. Dr. Ali Ahmet DOĞAN¹

Mustafa BAŞ²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin, durumluk kaygı düzeylerinin, akademik başarıları üzerindeki etkisinin belirlenmesi idi. Bu amaçla, tesadüfi örnekleme yöntemiyle 10 bayan 40 erkek denek seçildi. İstatistiksel analizler sonucunda, sınav öncesinde bayan deneklerin %30'u çok kaygılı, %70'i ise az kaygılıdır. Diğer taraftan, erkek deneklerin %20'si çok kaygılı, %80'i ise az kaygılıdır. Durumluk kaygı düzeyinin akademik başarı üzerindeki etkisinin belirlenmesinde X² testi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, erkek ve bayan deneklerde durumluk kaygı düzeyinin başarıyı etkilemediği belirlendi.

SUMMARY

The purpose of the present study was to assess the effects of the state anxiety levels of physical education and sports department's students on their academic achievement. After descriptive statistical analyses of data, 30% of females had high state anxiety level and 70% of them had low state anxiety level. On the other hand, 20% of males had high state anxiety level and 80% of them had low state anxiety level. X² was used in order to determine the effects of state anxiety level on academic achievement. At the end of the statistical analyses, it is found out that the state anxiety levels of males and females subjects didn't have impact on academic achievement.

GİRİŞ

Kaygı; bireyin sosyal ilişkilerini, sosyal etkinliklerini, öğrenimini, kısacası günlük yaşantısını etkileyen ve çoğu kez tedirgin eden bir duygudur. Bu duygu bireyi çeşitli tehlikelerden korumakla beraber, aşırı olması halinde onu başarısızlığa iter ve kendine güvenini yitirmesine neden olur.

Kaygı, insanın yaşadığı duygulardan birisidir. Kaygıyı; bireyin bedensel ve ruhsal varlığını tehlikede görmesi sonucu yaşadığı huzursuzluk olarak tanımlamak mümkündür. Kaygı, kökenini bireyin çocukluk yaşantılarından alır. Bu yaşantılar, çocuğun anne ve babası, yakın arkadaşları ve öğretmenleriyle olan ilişkilerinden kaynaklanır. Kaygı, çocuğun çevresinde kaygılı insanların varlığı ile gelişir. Çocukluğu izleyen ergenlik döneminde anne-baba ve diğer yetişkinlerin tutumları kaygı düzeyini etkiler. (Gençkan,1984,s.65).

Kaygı, kişide birtakım fizyolojik değişiklikler meydana getirir. Bunlar; kızarma, sararma, terleme, nabız ve solunumda artma gibi durumlardır. Bu anlamda kaygı temeli bilinçsiz olup bilinçli olarak tadılan, fizyolojik, aynı zamanda sözel yolla da ifade edilebilen bir duygudur.

Kaygı üzerinde çalışan bilim adamları, kaygıyı çoğu zaman korku ile eş anlamda kullanmışlardır. Korku; kişinin yaşantısında o anda oluşan, dışardan gelen, tehlike ile doğrudan ilişkili, başkalarının hemen anlaşılacak bir tepki-dir. Kaygı ise; kişinin daha önceki yaşantısından kaynaklanan, içsel bir tehlike karşısında gösterilen, var olan durumla orantısız, nedeni başkalarının anlaşılmayan bir tepkidir.

Spielberg, kaygıyı durumluk kaygı (State Anxiety) ve sürekli kaygı (Trait Anxiety) olmak üzere iki şekilde ele almıştır. Sürekli kaygı, bireyin içinde bulunduğu baskılı durumdan dolayı hissettiği subjektif korkudur. Durumluk kaygı ise normal şartlarda değilde belli durumlarda bireyin benliğinin yada çıkarlarının tehdit edildiği durumlarda ortaya çıkan, ancak; tehdit unsurları ortadan kalktığında yok olan bir tedirginlik, gerginlik, duyarlılık, korku yada mutsuzluk halidir. Sürekli kaygı ise; bir kişilik boyutu olarak bireyin bütün koşullarda diğerlerinden daha duyarlı ve daha tedirgin olması halidir. (Aktaran: Öner, 1972, s.151).

Köknel (1987, s.138), sürekli kaygıyı, şiddeti ve süresi kişilik yapısına göre değişen, durumluk kaygıya oranla daha durağan ve

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğt. Fak. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü.

²Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

sürekli olan hoşnutsuzluk ve mutsuzluk olarak tanımlamıştır.

Kaygı, eğitimin her aşamasında öğrenciler tarafından sıklıkla yaşanan bir duygudur. Bu duygular daha çok sınav yada sporcular için müsabaka ortamında yaşanır. Eğitim süresi içerisinde öğrencilerin, dersleri ile ilgili sınavları öncesinde, yaşadıkları duyguların büyük bir çoğunluğu durumluk kaygıdır.

Kaygı ister durumluk kaygı, ister sürekli kaygı olsun, okul başarısını etkilemektedir. Çeşitli araştırmacıların çalışmaları, başarısız öğrencilerde kaygı düzeyinin yüksek olduğunu göstermiştir. (Öner,1972;s.151-163).

Girgin (1990) araştırmasında sosyo-ekonomik düzeyin ve cinsiyetin, öğrencilerin kaygı düzeyleri ve başarıları üzerinde etkili olduğunu belirlemiştir. Ök (1990) 13-15 yaş grubu öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmaları sonucunda yaş, cinsiyet, ailenin ekonomik yapısı ile kaygı düzeyi arasında önemli etkileşimlerin olduğunu belirtmektedir.

Cengiz (1988), Ö.S.Y.M 1. basamak sınavlarının, lise son sınıf öğrencileri üzerinde kaygıyı artırıcı bir etki oluşturduğunu belirlemiştir. Şahin (1985), lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmasında, başarı düzeyi farklı olan gruplarda, kaygı düzeyi açısından bir farklılık bulamamıştır.

Teorik sınavların, öğrencilerde çeşitli durumluk kaygılar oluşturduğunu ve bu kaygılarında öğrencileri başarısızlığa doğru yaklaştırdığı bilinmektedir. Uygulamalı sınavların ise öğrencilerin kaygı düzeylerini nasıl etkilediği ve etkilemesi halinde bu durumun öğrencilerin başarı durumları ile bağlantısının nasıl olduğu konusundaki araştırmalar oldukça yetersizdir.

Bu çalışmada; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1. sınıf öğrencilerinin uygulamalı sınav öncesindeki durumluk kaygı düzeyleri ile başarıları arasındaki ilişki araştırılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Bu çalışmanın araştırma gurubunu, 1992-1993 Eğitim Öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde öğrenimine devam eden 1.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 40 erkek ve 10 bayan olmak üzere toplam 50 öğrenci tesadüfi örneklem metoduyla seçil-

miştir. Deneklere, C.D. Spielberger, R.L. Gorsuch ve R.Lushene tarafından geliştirilen ve Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden Necla Öner ve Ayhan Le Compte tarafından Türkçeye adapte edilen durumluk kaygı envanteri uygulanmıştır. Envanter, durumluk kaygı düzeyini belirleyen toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Durumluk kaygı ölçeği deneklere sınavdan 15 dakika önce bitirilecek şekilde uygulanmıştır.

Durumluk kaygı ölçeği maddelerinde ifade edilen duygu ve davranışlar, bu tür yaşantıların şiddet derecesine göre (1) hiç, (2) biraz, (3) çok ve (4) tamamiyle gibi şıklardan birini işaretlemek suretiyle cevaplandırılmıştır.

Ölçekte 2 tür ifade bulunmaktadır. Bu ifadeler düz (direct) ve tersine dönmüş (Reverse) ifadelerdir. Tersine dönmüş ifadelerde, 1 ağırlık değerinde olanlar 4'e, 4 ağırlık değerinde olanlar 1'e, 3 ağırlık değerinde olanlar 2'ye ve 2 ağırlık değerinde olanlar ise 3'e dönüştürülür.

Durumluk kaygı ölçeğinde 10 adet tersine dönmüş ifade vardır. Bireyin kaygı puanının hesaplanmasında, doğrudan ifadeler için elde edilen toplam ağırlıklı puandan ters ifadelerin toplam ağırlıklı puanı çıkartılıp bu sayıya 50 puan eklenmiştir. Testin güvenilirlik çalışmaları 1974-75 eğitim öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapılmış ve 0.85 düzeyinde yüksek bir korelasyon bulunmuştur.

Deneklerin durumluk kaygı düzeyleri açısından, sınavda başarılı olanlar ile başarısız olanlar arasındaki farklılığın araştırılmasında X² (KiKare) tekniği kullanılmıştır. Farklılıkların aranmasında 0.05 lik manidarlık düzeyi esas alınmıştır.

BULGULAR

Bu çalışmanın amacı; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1.sınıf öğrencilerinin uygulamalı sınav öncesindeki durumluk kaygı düzeylerinin sınav başarısı üzerindeki etkisinin araştırılması idi.

Anket uygulamaları ve istatistiksel işlemler sonucunda elde edilen bilgiler aşağıda verilmiştir.

Uygulamalı sınav sonucunda deneklerin sınav başarılarının cinsiyete göre dağılımı yüzdelik normlar halinde Tablo-1'de özetlenmiştir.

Tablo-1' de görüldüğü gibi; kaygı envanterinin uygulandığı toplam 50 öğrencinin 10'u bayan (%20), 40'ı ise (%80) erkek öğrencidir. Uygulamalı sınav sonucunda bayan

öğrencilerin 4'ü (%8) başarılı, 6'sı ise (%12) başarısız olmuştur. Erkek öğrencilerin ise 26'sı (%52) başarılı, 14'ü ise (%28) başarısız olmuştur. Genel toplamda ise; öğrencilerin 30'u (%60) başarılı, 20 si ise (%40) başarısız olmuştur.

Tablo-1. Sınav Başarısının Cinsiyete Göre Dağılımı

SINAV BAŞARI DURUMU	C İ N S İ Y E T					
	B A Y A N		E R K E K		T O P L A M	
	N	%	N	%	N	%
Başarılı	4	% 8	26	% 52	30	% 60
**>		% 40		% 65		
Başarısız	6	% 12	14	% 28	20	% 40
**>		% 60		%35		
TOPLAM	10	% 20	40	% 80	50	%100
**>		%100		%10		
				0		

**> Bayan ve erkekler için, toplam sayılarına göre belirlenen yüzdelerini gösterir.

Deneklerin durumluk kaygı düzeyleri ile ilgili olarak yapılan istatistiksel analizler sonunda

elde edilen verilerin cinsiyete göre dağılımları ve yüzdeleri Tablo-2'de özetlenmiştir.

Tablo-2. Durumluk Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

DURUMLUK KAYGI DÜZEYİ	C İ N S İ Y E T					
	B A Y A N		E R K E K		T O P L A M	
	N	%	N	%	N	%
Çok Kaygılı (41-80puan)	3	% 6	8	% 16	11	% 22
**>		% 30		% 20		
Az Kaygılı (20-40 puan)	7	% 14	32	% 64	39	% 78
**>		% 70		% 80		
TOPLAM	10	% 20	40	% 80	50	%100
**>		%100		%100		

**> Bayan ve erkekler için, toplam sayılarına göre belirlenen yüzdelerini gösterir.

Tablo-2'de görüldüğü gibi; sınav öncesinde uygulanan durumluk kaygı ölçeği sonuçlarına göre, deneklerin 11'i (%22) çok kaygılı, 39'u ise (%78) az kaygılıdır. Durumluk kaygı düzeylerinin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, bayan deneklerin 3'ünün (%6) çok kaygılı, 7'sinin ise (%14) az kaygılı oldukları; erkek

deneklerin ise 8'inin (%16) çok kaygılı, 32'sinin ise (%64) az kaygılı oldukları belirlenmiştir.

Sınav öncesinde durumluk kaygı düzeyi açısından sınavda başarılı olanlar ile başarılı olamayanlar arasındaki farklılığın araştırılmasında X² testi kullanılmış ve elde edilen istatistiki bilgiler Tablo-3'te özetlenmiştir.

Tablo-3'den de görülebileceği gibi, uygulamalı sınava giren toplam 50 öğrenciden 30'u sınavda başarılı olurken 20'si ise sınavda başarısız olmuştur. Diğer taraftan, sınavda başarılı olan 30 öğrencinin 6'sı çok kaygılı, 24'ü ise az kaygılı olan öğrencilerdir. Sınavda başarılı olamayan toplam 20 öğrencinin 5'i çok

kaygılı, 15'i ise az kaygılıdır. Durumluk kaygı düzeyi ile sınav başarısı arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının araştırılmasında X^2 testi uygulanmış ve $X^2=0.175$ olarak hesaplanmıştır. $P=0.67 > 0.05$ olduğundan, durumluk kaygı düzeyinin başarıyı etkilemediği sonucuna varılmıştır.

Tablo-3. Durumluk Kaygı Düzeyi İle Başarı Arasındaki İlişki

DURUMLUK KAYGI DÜZEYİ	B A Ş A R I		
	BAŞARILI	BAŞARISIZ	T O P L A M
Çok kaygılı (41-80 puan)	6	5	11
Az kaygılı (20-40 puan)	24	15	39
T O P L A M	30	20	50

$X^2=0.175$ Sd = 1 Prob= 0.67 > 0.05

Bayan deneklerin sınav öncesi durumluk kaygı düzeyleri açısından sınavda başarılı olanlar ile başarılı olamayanlar arasındaki farklılığın araştırılmasında X^2 testi kullanılmış ve elde edilen istatistiki bilgiler Tablo-4'de özetlenmiştir.

Tablo-4'den de görülebileceği gibi, uygulamalı sınava giren toplam 10 bayan öğrenciden 4'ü sınavda başarılı olurken 6'sı ise sınavda başarısız olmuştur. Diğer taraftan, sınavda başarılı olan 4 bayan öğrencinin 2'si çok kaygılı, 2'si ise az kaygılı olan öğrencilerdir. Sınavda başarılı olamayan toplam 6 bayan öğrencinin 1'i çok kaygılı, 5'i ise az kaygılıdır.

Tablo-4. Bayanlarda Durumluk Kaygı Düzeyinin Sınav Başarısı Üzerindeki Etkisi

DURUMLUK KAYGI DÜZEYİ	B A Y A N L A R		
	BAŞARILI	BAŞARISIZ	T O P L A M
Çok kaygılı (41-80 puan)	2	1	3
Az kaygılı (20-40 puan)	2	5	7
T O P L A M	4	6	10

$X^2=1.27$ Sd= 1 Prob= 0.2569 > 0.05

Durumluk kaygı düzeyi ile sınav başarısı arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının araştırılmasında X^2 testi uygulanmış ve $X^2=1.27$ olarak hesaplanmıştır. $P=0.259 > 0.05$ olduğundan, durumluk kaygı düzeyinin bayan öğrencilerde başarıyı etkilemediği sonucuna

varılmıştır. Erkek deneklerin sınav öncesi durumluk kaygı düzeyleri açısından sınavda başarılı olanlar ile başarılı olamayanlar arasındaki farklılığın araştırılmasında X^2 testi kullanılmış ve elde edilen istatistiki bilgiler Tablo-5'te özetlenmiştir.

Tablo-5. Erkeklerde Durumluk Kaygı Düzeyinin Sınav Başarısı Üzerindeki Etkisi

DURUMLUK KAYGI DÜZEYİ	E R K E K L E R		
	BAŞARILI	BAŞARISIZ	T O P L A M
Çok kaygılı (41-80 puan)	4	4	8
Az kaygılı (20-40 puan)	22	10	32
T O P L A M	26	14	40

$X^2= 0.98$ Sd= 1 Prob= 0.32 > 0.05.

Tablo-5'den de görülebileceği gibi, uygulamalı sınava giren toplam 40 erkek öğrenciden 26'sı sınavda başarılı olurken 14'ü ise sınavda başarısız olmuştur. Diğer taraftan, sınavda başarılı olan 26 erkek öğrencinin 4'ü çok kaygılı, 22'si ise az kaygılı olan öğrencilerdir. Sınavda başarılı olamayan toplam 14 erkek öğrencinin 4'ü çok kaygılı, 10'u ise az kaygılıdır. Durumluk kaygı düzeyi ile sınav başarısı arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının araştırılmasında X^2 testi uygulanmış ve $X^2=0.98$ olarak hesaplanmıştır. $P=0.32 > 0.05$ olduğundan, durumluk kaygı düzeyinin erkek öğrencilerde başarıyı etkilemediği sonucuna varılmıştır.

TARTIŞMA

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1. sınıf öğrencilerinin uygulamalı sınav sonrasında, %60'ı başarılı, %40'ı başarısız olmuştur. Cinsiyet farkı gözetilmeksizin yapılan bu değerlendirme sonucunda, deneklerin uygulamalı sınavda başarılı oldukları söylenebilir. Ancak cinsiyete göre yapılan değerlendirme sonucunda, bayan deneklerin %40, erkek deneklerin ise %65 oranında başarı sağladıkları belirlenmiştir. Erkeklerin bayanlara oranla fizyolojik açıdan daha güçlü oldukları ve sınavın uygulamalı bir sınav olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sonuçların normal olduğu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Cengiz,H.F.,"*Lise III.Sınıf Öğrencilerinin ÖSYM 1.Basamak Sınav Öncesi ve sonrası Kaygı Düzeylerinin Bazı Faktörler Yönünden Karşılaştırılması*". (Bilim Uzmanlığı Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara,1988.
2. Gençkan, E.,"*İnsan Olmak*", Adem yayıncılık, İstanbul, 1984, s.65.
3. Girgin, R.G., "*Farklı Sosyo Ekonomik Kesimden 13-15 Yaş Grubu Öğrencilerde Kaygı Alanları ve Kaygı Düzeyinin Başarıyla İlişkisi*".(Bilim Uzmanlığı Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, 1990

Bayanlarla erkekler arasında durumluk kaygı düzeyi açısından yapılan karşılaştırma sonucunda, bayanların %30'unun, erkeklerin ise %20'sinin çok kaygılı oldukları belirlenmiştir.

Bugüne kadar yapılan araştırmaların sonuçlarıda, bayanların erkeklere oranla daha kaygılı olduklarını göstermektedir.

Cinsiyet farkı gözetilmeksizin, durumluk kaygı düzeyi açısından, başarılı olanlar ile başarısız olanlar arasındaki farklılığın araştırılması sonucunda, kaygı düzeyinin başarıyı olumsuz bir şekilde etkilemediği belirlenmiştir. Her ne kadar kaygı düzeyi yüksek olanlarda başarı oranı düşükse de bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Bu nedenle, kaygı düzeyinin sınav başarısını etkilemediği sonucuna varılmıştır.

Durumluk kaygı düzeyi açısından bayan ve erkek deneklerin ayrı ayrı değerlendirilmesi sonucunda, sınav başarısı ile kaygı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Sonuç olarak; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1.sınıf öğrencilerinde, durumluk kaygı düzeyinin sınav başarısı üzerinde her iki cins açısından da olumsuz bir etkisi olmadığı belirlenmiştir.

4. Köknel , Ö., " Zorlanan İnsan ", Altın Kitaplar Matbaası, İstanbul, 1987. s.138.
5. Ök, M., "*13-15 Yaş Grubu Ortaöğretim Öğrencilerinde Kaygı Düzeyi (Okul Rehberlik Servisine Başvuran ve Başvurmayanlarda Kaygı)*". (Bilim Uzmanlık Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, 1990.
6. Aktaran,Ö., "*Kaygı*", Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi. Ankara, 1972. s.151.
7. Şahin,M.,"*Başarı Düzeyi Farklı Üç Grup Lise Öğrencisinin Kaygı Düzeyi Yönünden Karşılaştırılması* ", (Bilim Uzmanlığı Tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara, 1985.